

KANSALLISEN TURVALLISUUDEN KATSAUKSESSA TARKASTELLAAN SUOJELUPOLIISIN TOIMIALAAN KUULUVIA ILMIÖITÄ JA ARVIOIDAAN NIIDEN KEHITYSTÄ

SUOMEEN JA SUOMALAIISIIN KOHDISTUVA TIEDUSTELUTOIMINTA SEKÄ KYBERVAKOILU

Suomea vastaan kohdistuva vieraiden valtioiden tiedustelutoiminta jatkuu aktiivisena lähivuosina. Kybervakoilu ja -hyökkäykset kohdistuvat vastaisuudessa yhä enemmän kohdeorganisaatioita lähellä oleviin, vähemmän tietoturvatietoisiin toimijoihin.

Vieraiden valtioiden Suomeen kohdistama tiedustelu on aktiivista. Suomeen on sijoitettu pysyvästi useita kymmeniä ulkomaisten tiedustelupalveluiden työntekijöitä. Lisäksi arviolta saman verran ulkovaltojen tiedusteluorganisaatioiden työntekijöitä käy Suomessa vuosittain suorittamassa lyhyitä operatiivisia tehtäviä. Ulkomaisten tiedustelupalveluiden toiminta Suomessa on suunnitelmallista ja pitkäkestoista. Keskeisimpiä päämääriä ovat Suomen politiikan eri osa-alueiden ennakoiminen ja poliittiseen päätöksentekoon vaikuttaminen. Ulkomaiset tiedustelupalvelut ovat myös kiinnostuneita suomalaisesta teknologiasta ja siihen liittyvästä osaamisesta.

Myös Suomeen kohdistuva kybervakoilu on aktiivista. Haittaohjelmahyökkäyksiä on tehty aiempaa enemmän epäsuorasti. Ne ovat kohdistuneet varsinaisille vakoilukohteille palveluja tuottaviin yrityksiin sekä kohteita muuten lähellä oleviin tahoihin. Julkisuudessa Venäjän valtioon liitetyt kybervakoiluyritykset ovat kohdistuneet muun muassa valtionhallinnon organisaatioihin, niiden kanssa yhteistyössä toimiviin yrityksiin sekä energiasektorin tuotekehitystä ja palveluja tuottaviin yhtiöihin.

Kiinan tiedustelu- ja turvallisuuspalveluihin julkisuudessa liitettyjen kybervakoiluoperaatioiden hyökkäyksissä on hyödynnetty kohteiden olemassa olevia ylläpitojärjestelmiä ja uudenlaisia haittaohjelmia. Kiinnostuksen kohteena on ollut erityisesti yritysten tuotekehitystieto.

Arvio: Suomea vastaan kohdistuva vieraiden valtioiden tiedustelu jatkuu aktiivisena lähivuosina. Tiedustelutoiminnan torjuminen on muuttunut aiempaa vaikeammaksi. Erityisesti teknologian kehitys on tuonut lisähaasteita uhkan torjuntaan. Kybervakoilu ja -hyökkäykset kohdistuvat jatkossa yhä enemmän kohdeorganisaatioita lähellä oleviin, vähemmän tietoturvatietoisiin toimijoihin. Niitä voidaan hyödyntää joko suoraan tiedon hankinnassa tai väylänä kohdeorganisaatioiden järjestelmiin. Kyberoperaatioiden yhdistäminen signaali- ja henkilötiedusteluun tehostaa tiedustelua sekä helpottaa operaatioiden kohdistamista ja päätelaitteille tunkeutumista.

TERRORISMIN UHKA SUOMESSA

Terrorismin uhka säilyy lyhyellä aikavälillä neliportaisella asteikolla todennäköisesti tasolla kaksi eli kohonnut.

Merkittävimmän terroristisen uhkan muodostavat yksittäiset henkilöt tai pienryhmät, jotka saavat motivaationsa radikaali-islamistisesta propagandasta. Terrorismin torjunnan kohdehenkilöiden lukumäärä on kasvanut 370 henkilöön. Keskeisiä tekijöitä terrorismin uhkan ja kohdehenkilöiden lukumäärän kasvun taustalla ovat viime vuosina olleet kotoperäisen radikalisoitumisen lisääntyminen sekä Syyriaan ja Irakiin liittyvä vierastaistelijailmiö. Kohdehenkilöiden yhteydet kansainväliseen terrorismiin ovat lisääntyneet, ja esimerkiksi yhä suurempi osa kohdehenkilöistä on osallistunut aseelliseen konfliktiin tai terroristiseen koulutukseen.

Arvio: Terrorismin uhka säilyy lyhyellä aikavälillä neliportaisella asteikolla todennäköisesti tasolla kaksi eli kohonnut. On todennäköistä, että Suomessa toimivien terrorismia tukevien verkostojen tavoitteena on radikalisoida ja värvätä lisää kannattajia. Tukiverkostot pyrkivät mahdollisesti myös operatiiviseen toimintaan.

Uhkatasoilla kuvataan Suomeen ja Suomen intresseihin kohdistuvaa terrorismin uhkaa. Tason arvioinnissa huomioidaan saatavilla oleva tiedustelutieto, terroristijärjestöjen tai niihin kytköksissä olevien henkilöiden ja ryhmien toimintakyky ja motivaatio sekä mahdollisten iskusuunnitelmien aikajänne.

Terrorismin uhka Suomessa
4. Erittäin korkea
3. Korkea
2. Kohonnut
1. Matala

KOTIMAISET ÄÄRILIIKKEET

Kotimainen ääriliikehdintä säilyy lyhyellä aikavälillä todennäköisesti paljolti nykyisen kaltaisena, joskin yksittäiset toimijat muodostavat vaikeasti ennakoitavan potentiaalisen uhkan.

Kotimainen ääriliikehdintä ei nykyisessä muodossaan uhkaa kansallista turvallisuutta. Kansallisen turvallisuuden näkökulmasta huomionarvoisin ääriryhmä on uusnatsistinen Pohjoismainen Vastarintaliike (PVL). Turun hovioikeus piti ennallaan Pirkanmaan käräjäoikeuden päätöksen PVL:n lakkauttamisesta. Tuomio ei ole vielä lainvoimainen.

Äärioikeistolaisissa ja maahanmuuttovastaisissa piireissä ilmenee yhä enemmän vainoamista ja vihakampanjontia, jonka kohteina ovat muun muassa viranomaiset, toimittajat ja tutkijat. Yleistyessään laajamittainen vihamielinen vaikuttaminen voi heikentää yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja.

Merkittävimmän kotimaiseen ääriliikehdintään liittyvän uhkan muodostavat yksittäiset toimijat.

Arvio: Kotimainen ääriliikehdintä säilyy lyhyellä aikavälillä todennäköisesti paljolti nykyisen kaltaisena, joskin yksittäiset toimijat muodostavat vaikeasti ennakoitavan potentiaalisen uhkan.

HYBRIDIVAIKUTTAMINEN

Suomi on aktiivisen hybridivaikuttamisen kohde. Hybriditoiminnalla pyritään muun muassa kaventamaan kansallista itsemääräämisoikeutta. Valtiollisten toimijoiden valmius käyttää voimakkaita vaikuttamiskeinoja tavoitteidensa edistämiseen säilyy korkeana.

Hybridivaikuttaminen on erityisesti suurvaltojen toimintaa, jolla ne pyrkivät laaja-alaisen keinovalikoiman avulla edistämään omia etujaan ja aiheuttamaan vahinkoa kohdevaltiolle, esimerkiksi kaventamaan kansallista itsemääräämisoikeutta. Toiminnassa hyödynnetään kohdevaltion haavoittuvuuksia, ja todellinen taustataho pyritään usein salaamaan.

Suomi on aktiivisen vaikuttamistoiminnan kohde. Hybridivaikuttaminen ei ole uusi ilmiö, mutta sen voimakkuus ja monimuotoistuminen tekevät ilmiöstä aiempaa suuremman turvallisuusuhan. Valtiolliset toimijat ovat entistä valmiimpia käyttämään pitkällekin meneviä vaikuttamistoiminnan keinoja. Suomeen kohdistuvia vaikuttamiskeinoja ovat tai saattaisivat olla esimerkiksi informaatiokampanjat, poliittinen painostus, rajavakauden horjuttaminen, taloudellisen vaikutusvallan kasvattaminen ja talouselämän kielteisten ilmiöiden hyväksikäyttö sekä infrastruktuurihankkeiden kautta vaikuttaminen samoin kuin kyberoperaatiot ja sotilaallinen voimannäyttö.

Arvio: Valtiollisten toimijoiden valmius käyttää voimakkaitakin vaikuttamiskeinoja tavoitteidensa edistämiseen säilyy korkeana.

TERRORISMIN TILANNEKUVAN KEHITYS 2015–2018

- Itseorganisoidun terrorismin uhka on *kohonnut*, ulkomailta ohjattujen iskujen riski on *matala*
- Syyrian konflikti voimisti radikalisaatiota
- Suomesta matkustanut Syyrian konfliktialueelle noin 50 henkilöä
- Konfliktialueille matkustaneita henkilöitä on tiedossa noin 70
- Taisteluissa kuolleita on arviolta 15 ja Suomeen palanneita 20
- Kaksi rikostutkintaa epäillyistä terroristisessa tarkoituksessa tehdyistä murhista Irakissa; ei näyttöä rikoksista
- Terrorismin uhka-arviota päivitettiin kesäkuussa; uhka tasolla 2 eli *kohonnut*
- Suomen ensimmäinen radikaali-islamistinen terrori-isku elokuussa: yksittäinen toimija puukotti sivullisia Turussa tappaen kaksi ja haavoittaen yhdeksää henkilöä
- Terrorismin uhka-arviossa ei muutoksia; terrorismin uhka edelleen *kohonnut*
- Suurin uhka itseorganisoidut yksittäiset toimijat
- Kohdehenkilöiden määrä noussut neljässä vuodessa lähes 25 %
- Vierastaistelijoiden lukumäärässä ei muutoksia

